

2. Кандиба І. Что такое новые медиа? [електронний ресурс] / І. Кандиба. – Режим доступу: <http://moreintelligentweb.net/post/200>
3. Семенюк Г. Нові медіа: сутність, перспективи та загрози [електронний ресурс] / Г. Семенюк. – Режим доступу : <http://www.newmedia.univ.kiev.ua/2010-11-02-12-33-08/40-2010-11-27-22-10-58/32-where-is-the-static-content>
4. Черных А. Мир современных медиа / А.Черных. - М.: Территория будущего, 2007. - 312 с.
5. Barrat D Media Sociology / D. Barrat. - London and N. Y.: Routledge, 1994.
6. Boyd-Barrel O. Media, Knowledge, and Power / O. Boyd-Barrel, P.P. Braham (eds.). - London: Croom Helm, 1987.
7. Janowitz M. The Study of Mass Communication / M. Janowitz. // É International Encyclopedia of the Social Sciences. Vol. 3 - N. Y.: Macmillan and Free Press, 1968.
8. Fortunati L. Reflections on Mediated Gossip [електронний ресурс] / L. Fortunati. – Режим доступу : <http://rkcsi.indiana.edu/media/FortunatiPaper.pdf>
9. Morris M., Ogan C. The Internet as Mass Medium / M. Morris, C. Ogan // É Journal of Communication. - 1996. - Vol. 46, № 1
10. Thompson J B. Ideology and Mass Culture /J.B. Tompson. – Oxford: Oxford University Press, 1990.
11. New media [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/New_media#cite_note-3
Стаття надійшла до редакції 5.09.2011

М. У. Naumova

UNDERSTANDING MEDIA

Technological revolution of the last decade was incarnated in integration of different methods of communication in interactive networks. Association in one system the texts, images and sounds, in a global network and in the conditions of the opened and inexpensive access, fundamentally changes character of social communication. An author gives it a shot to probe the future of traditional mass media – presses, radio, television -- at the terms of expansion of new digital medias.

Key words: social communication, new media, mass media, new communicative technologies, Internet.

УДК: 316.2:159.953.3

Е. Г. Позднякова-Кирбят`єва

МИСТЕЦТВО ПАМ'ЯТІ: ВІД ВИНИКНЕННЯ ДО ІСТОРИЗМУ ДЖАМБАТІСТА ВІКО. СОЦІОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД.

Статтю присвячено розгляду історії мистецтва пам'яті від виникнення до історизму Джамбатіста Віко. В основі аналізу розглядаються праці Ф. Йейтс - Искусство пам'яті та Дж. Віко - Основания Новой науки об общей природе наций, та проводиться паралель з сучасністю.

Ключові слова: мистецтва пам'яті, історія, пам'ять, мнемонік.

Мнемоніка або «мистецтво пам'яті» розглядається сьогодні як загадкове інтелектуальне захоплення, яке хоча й корисне, однак не відіграє істотної ролі в цивілізації, колективна пам'ять якої надійно зберігається в друкованому слові. Архівом, у який звертаються за достовірними відомостями, сьогодні служить бібліотека, або комп'ютер, а не глибини розвиненого розуму. Однак звертання це

розкриває настільки багатоманітну палітру історичних подій, що формування індивідуальних уявлень про історичну реальність відходить від усталених форм та механізмів соціалізації. Це актуалізує мистецтво пам'яті, яке ще не так давно за історичним часом займало почесне положення в освітніх установах, оскільки у світі, заснованому на авторитеті усного слова, воно збільшувало можливості кожного, хто читав лекції або проповіді. Від мандрівних рапсодів древньої Греції, що заворожували слухачів епічними сказаннями Гомера, і до філософів Ренесансу, що споруджували уявлювані театри пам'яті з метою представити там свої мудрі плани світобудови, розвиток можливостей пам'яті сприймався як важливе інтелектуальне мистецтво. Мистецтво пам'яті, відповідно до його традиційного розуміння, ґрунтувалося на асоціаціях між структурою образів, що легко запам'ятовуються, і сукупністю знань, які було необхідно впорядкувати. Завданням мнемоніка було прагнення зв'язати факти, які він бажав запам'ятати, з образами, що були настільки разючими й вражаючими, що вони запам'ятовувалися мимоволі. Потім він об'єднував ці образи в рамках архітектурного плану добре знайомих йому місць. Сконструйований у такий спосіб ландшафт пам'яті являв собою мальовничу картину, усередині якої міг розміститися цілий світ знань у вигляді готових формул і цитат. Мнемонік запозичив якусь парадигму, і логіка її уявлюваної структури повідомляла форму тому безформному знанню, яке він бажав зберегти [1,с.10].

Легенда говорить, що мистецтво пам'яті було винайдено грецьким поетом Симонідом Кеосським (556– 468 до н.е.), що першим записав хід своїх роздумів, спираючись на емоційну силу системи образів для підтримки пам'яті. Симонід стверджував, що відкрив силу мальовничих образів, коли зовсім випадково, будучи запрошеним на бенкет у палац, покинув будинок саме перед тим, як він почав валитися. Охоплений благоговінням перед щасливою випадковістю, він виявив, що його емоційна реакція на цю подію викликала в уяві живу й детальну картину учасників бенкету, кожного на своєму місці в момент катастрофи. Таким чином, він довідався, що важкі для запам'ятовування ідеї можуть систематично відкладатися в пам'яті, якщо зв'язати їх з незабутніми образами. [2,с.67]. Відкрита Симонідом мнемотехніка, брала свій початок у природному й спонтанному використуванні здатностей пам'яті в ще більш давні часи.

Виникало питання, чи не могло людство, у самі ранні століття своєї історії, володіти набагато могутнішою від народження пам'яттю, що могла б використовуватися в культурі, не знаючої писемності й тому більшою мірою залежною від переданої від покоління до покоління мудрості? Однак згодом пам'ять атрофувалась в освіченої людини, яка почала пишатися своєю здатністю до абстрактного, мислення, яке передбачає позбавлення мислення від багатьох деталей, що видаються «несуттєвими». Індивіди з разючою пам'яттю подібного типу час від часу з'являються й у наші дні. У сучасному світі можна захоплюватися генієм мнемоніка, у той же самий час визнаючи його ні до чого не придатним [3,с.94].

Мистецтво пам'яті, в його класичному виді, являло собою не тільки практичну майстерність, але й спосіб розуміння миру. Сила мнемоніка полягала в його здатності інтерпретувати світ, мир за допомогою парадигми, що забезпечувала посвященого *clavis universalis*, універсальним ключем до таємниць всесвіту. Із цього погляду мистецтво пам'яті було не тільки педагогічним методом, але також і методом інтерпретації. Цей зв'язок між мистецтвом пам'яті й формулюванням парадигм пізнання культури припускає більш широке значення даної теми, у тому числі й застосування цього мистецтва в сучасному світі. Якщо мистецтво пам'яті, як воно використовувалося від класичної античності до епохи Ренесансу, здається незграбним у порівнянні з нашими сучасними ментальними операціями й далеким від наших поточних потреб, то ми можемо поставити запитання, чи не дозволяє внутрішній зв'язок цього мистецтва з

операцією моделювання вижити йому в сучасному світі під іншим виглядом? Все це і зумовило актуальність проблематики, яку ми розглянемо в пропонованій Вашій увазі статті.

Метою даної статті є розгляд перетворення мистецтва пам'яті в мистецтво історії, як воно відбувалося.

Щоб зрозуміти, чим було колись мистецтво пам'яті в минулому, найкраще відштовхнутися від роботи англійського історика Ф. Йейтс (1899–1981). Йейтс вивчала інтелектуальний андеграунд епохи Ренесансу, а її робота про мнемоніку була розвитком дослідження робіт Джордано Бруно, захоплення системами пам'яті якого коренилося в древній герметичній традиції гностицизму [4,с.394]. Йейтс була заінтригована відродженням мистецтва пам'яті в епоху Ренесансу, оскільки, як можна було припустити винахід друкарства повинен був би зробити це мистецтво непотрібним. Можна сказати, що важливість мистецтва пам'яті в наш час теж зростає, але за інших причин – розмивання ідеологічних конструктів, індивідуалізації та відкритості інформаційного простору.

Вона виявила джерела мнемоніки як системи розвитку пам'яті в Греції п'ятого сторіччя до нашої ери. Починаючи з елементарних початків риторики софістів і закінчуючи вишуканою складністю герметичної космології Ренесансу, мистецтво пам'яті, пояснює Йейтс застосовувалося в самих різних філософських школах. У греків і римлян воно розвивало красномовство риторів. У пізньому Середньовіччі воно використовувалося для класифікації етичних схем, які усе більше й більше ускладнювалися. В епоху Ренесансу воно переплітається з метафізикою неоплатоніків. Хоча у всіх цих культурних трансформаціях методи мистецтва пам'яті, підкреслює Йейтс, залишалися, по суті, тими ж самими. [2,с.145].

Техніка розвитку пам'яті, що її Йейтс зв'язує із класичною традицією мнемоніки, полягає в аранжуванні місць і образів. Місця утворюють архітектурну схему, де знання, яке треба запам'ятати, має бути розташоване. Це були місця, які залишили глибокий слід у душі мнемоніка, і які він не міг забути. Архітектура місця, палацу, що представляється часто у виді, або театру, могла сподобатися сакральному простору, до якого мнемонік випробовував інтуїтивну близькість. Ця глибинна структура пам'яті, у свою чергу, набувала більш конкретного характеру завдяки образам, що її прикрашали. Гарна пам'ять була функцією гнучкої уваги, а образи відбиралися за критерієм їх естетичної привабливості. Живі й барвисті образи, що вселяли благоговіння, уважалися найбільш ефективними [2,с.258].

Якщо методи мистецтва пам'яті й залишалися, тим же самими, то мінялася мета використання мистецтва. Йейтс пояснює ці зміни коливанням між двома теоріями пізнання, одна з яких сходила до Аристотеля, а інша – до Платона. В аристотелевській традиції мистецтво пам'яті було суто інструментальним. Проте, у платонівській традиції сила пам'яті мала більше високу цінність. Серед багатьох оригінальних проектів Йейтс особливу увагу приділяє мнемонічним системам Джуліо Камілло й Джордано Бруно. Камілло розробив театр пам'яті, у якому драма досвіду всього людства розігрувалася на уявлюваній сцені. [2,с.129].

Модель Бруно була ще більш складною. Придумавши колесо пам'яті, що містило геометричні знаки, запозичені із найбільш винахідливих мнемонічних систем тих днів, він сприймав себе як творця синтетичної парадигми Всесвіту, здатної гарантувати тому, хто її дотримується, проникнення в найглибшу структурну єдність усього небесного й земного знання [2,с.199].

Будучи хранителями древніх секретів могутності, мнемоніки розглядали себе як магів, що мають справу з езотеричним знанням, що відкривало їм шлях до таємниць всесвіту, не говорячи вже про могутність, яку припускає таке свідання [2,с.339].

Як парадигма світогляду філософів - ідеалістів епохи Ренесансу мнемоніка,

стверджує Йейтс, збереглася й у сімнадцятому сторіччі. Мнемоніка стала втрачати свій почесний статус тільки коли ідеалізму неоплатоніків у тім же сторіччі був кинутий виклик з боку наукового емпіризму. Нова наука, припускає вона, могла б використовувати мистецтво пам'яті, відводячи йому не настільки високу роль. У світі, де достовірне знання ототожнюється із систематичним тлумаченням чуттєвого досвіду мнемоніці було визначено повернутися до формулювань Арістотеля. Ця заслуга належить відомому англійському філософу Френсісу Бекону. Відкидаючи уявлення про магичні відповідності між мнемонічними образами й силами, що управляють небесами, Бекон із презирством ставився до гордої ролі мага й віддавав перевагу скромному науковому досліднику. Зробивши внесок у становлення науки своїми зусиллями по складанню класифікацій, мнемоніка, втратила свої відмітні ознаки самостійного наукового методу [5,с.207].

Ставши соціально не затребуваним в умовах розвитку становлення раціоналізованого суспільства, в умовах «розшарування реальності», марним, мистецтво пам'яті як особлива інтелектуальна традиція підійшла до свого кінця [2,с.368]. Однак в умовах розвитку «нової магичної епохи» цей інтелектуальний напрямок має всі шанси на відродження – справа тільки у часі та суб'єктивному усвідомленні його потенціалу як певної соціальної технології.

Механізм історичної пам'яті як поетика: концепція Джамбатіста Вико, Йейтс переконливо пояснює згортання мистецтва пам'яті до сімнадцятого сторіччя. Але якщо це мистецтво так сильно вплинуло на парадигматичне вираження такої кількості світоглядів, розповсюджених у ранні періоди західної цивілізації, то чи не могли його образні ресурси придатися й для розвитку нових систем пізнання в Новий час? Наука, що поглинула класичне мистецтво пам'яті, була наукою про природу. Проте, у вісімнадцятому столітті нова історична наука ще тільки створювалося, і саме в цьому контексті мистецтву пам'яті призначено було відродитися.

Центральною фігурою в цій ревізії ролі пам'яті в сучасній культурі став неаполітанський учений Джамбатіста Вико. У ті часи Вико захоплювалися як учителем риторики [6]. Але сьогодні про нього згадують у першу чергу завдяки його «Новій науці» [7], історії, що він винайшов на схилі віку, коли він шукав глибинні витoki тієї дисципліни, якою займався усе життя.

Оригінальність Вико полягає в аналізі древніх текстів з метою виявити в них сліди ще більше ранньої, до письмової культури. Саме в цих дослідженнях він розкрив механізми діяльності колективної пам'яті в усній традиції.

Концепція пам'яті у Вико, як і в неоплатоніків Ренесансу, була пов'язана з пошуком найглибших систем знання, прихованих від сучасного людства. Про коріння «древа пізнання» Вико й мнемонічних образах [8].

Але для Вико таке знання було приховано в джерелах цивілізації, у втраченій історії людського творення, а не в небесах, що були символом божественного задуму. Древні поети були магами, що прагнули обожити таємниці всесвіту. Те, що вони при цьому відкрили, було їх власною людською силою пізнання й дії. В «Новій науці» (1744) він, викладаючи свою інтерпретацію рушійних сил колективної пам'яті, розкриває так званий «універсальний ключ» до цього поетичного знання. Бачення світу у Вико було скоріше історично-космологічним, і його робота має важливе значення для даного дослідження, тому що він був першим ученим, що пояснив, за яких історичних умов виникли методи древнього мистецтва пам'яті. Якщо це мистецтво було пов'язане із просторовими образами, то він зумів показати його місце у своїй темпоральній схемі історичного розвитку людської свідомості. З погляду Вико, мистецтво пам'яті могло бути технікою, винайденою Симонідом. Однак Симонід і ритори класичної античності, що прикрасили його вчення, тільки по-новому сформулювали принципи рушійних сил пам'яті, які інтуїтивно були зрозумілими вже

на початку цивілізації. Системи розвитку пам'яті, застосовувані риториками з часів класичної античності, були нічим іншим, як цілеспрямовано створеними різновидами поетичної структури мови, що її первісні люди використовували спонтанно. Мнемоніка, отже, є не більш, ніж очищеною поетичною логікою пам'яті, заснованою на доісторичних структурах поетичного вираження [7,с.144]. Ключ до збагнення природи пам'яті лежить, як стверджує Віко, у прямій відповідності між образом і ідеєю в первісній поетичній мові. На самих ранніх етапах цивілізації образ і ідея були єдині. Первісні люди мали сильну пам'ять як наслідок нероздільного зв'язку між ідеями й образами у своєму баченні миру. Вони мислили метафорично, і використовувані ними метафори легко відтворювались й запам'ятовувалися, тому що були дуже виразні, грандіозні й насичені благоговійним відношенням до чудес світобудови. Зв'язок між людською уявою й всесвітом, до магічного розкриття якої прагнули неоплатоніки Ренесансу, Віко показує як зв'язок історичний, пройдений в процесі розвитку людської свідомості [7,с.176]. Віко включається в ретроспективний пошук зв'язку між нашими сьогоднішніми поняттями й втраченими поетичними образами, з яких наші поняття з'явилися на світло. Мистецтво пам'яті у Віко повинне було розшифрувати один «тропологічний» шар за іншим доти, доки споконвічний метафоричний топик, давно забутий, не буде відновлений у свідомості [7,с.155].

Ми можемо сказати, що Віко пропонує історичну модель життєвого циклу колективної пам'яті.

Пам'ять з'являється в онтологічному акті утворення образів з метою додати форму й зміст феномену світу. Однак, у міру розвитку цивілізації пам'ять ототожнюється з мимезисом, тобто, вона копіює або повторює творчий акт для того, щоб віднайти його вихідний зміст [7,с.206]. Теорія пам'яті як акту інтерпретації, що дозволяє встановити зв'язки між звичними нам образами сьогодення й незвичними образами минулого, передбачає у Віко сучасну науку герменевтику [7,с.443]. Віко описує герменевтичну процедуру так, як вона була зрозуміла стародавніми греками з їхнім богом Гермесом.

Наявним чином Віко пояснює і те, як діяло мистецтво пам'яті, що практикувалося з часів класичної Античності до Ренесансу. Зв'язуючи мнемонічний образ і не пов'язану з ним ідею, це мистецтво запозичило древні поетичні техніки, щоб передати їх сучасному прозаїчному пізнанню. З потоку абстракцій сучасного дискурсу воно повертає в минуле, до поетичних форм більше раннього часу, щоб допомогти в класифікації знань наших днів і надати емоційну силу, якої вони гостро потребують [9,с.32].

«Нова наука» Віко стала знаком фундаментальної переорієнтації поглядів на використання пам'яті. Із цього часу пам'ять могла використовуватися як техніка виявлення забутих джерел розуму, понять як втрачені поетичні здатності. Пошук першопочаткових сил уяви, що роблять нас творцями, стає головним заняттям поетів, романтиків і філософів початку дев'ятнадцятого сторіччя.

Інакше кажучи, зміст індивідуальної пам'яті полягає, з такої точки зору у закріпленні образу подій як єдності раціонального та емоційного, на основі якої людина може відтворювати «об'єктивні» (такі, що стали об'єктами, оскільки є вже пережитими іншими людьми) сенси подій, які минули та утворювати їх у своїй актуальній життєвій реальності.

Цей позов до пошуку першопочаткових смислів, джерел розуму, виявляється також і в новому захопленні автобіографією, у якій інформація про безперервний розвиток від дитинства до зрілості забезпечує єдиний зміст усього що відбувається, і цей зміст уже немає необхідності шукати на небесах. Подібно тому, як метафізику поміняє психологія, так і пам'ять як ключ до магії уступає своє місце пам'яті як засобу самопізнання. Відстань, пройдена мистецтвом пам'яті від риторики шістнадцятого

сторіччя до психології дев'ятнадцятого, розкривається в ревізії самого образу пам'яті. Образ пам'яті як барвистого театру світо побудови змінюється на образ, більшою мірою співзвучними до того виду дослідження, з яким мнемоніка тепер виявляється зв'язаною, образом пам'яті як дзеркала найглибших безодень свідомості [7,с.38]. Такими ж глибокими були й наслідки нового погляду на використання пам'яті в самому історичному мисленні. На шляху до цієї нової науки про історію, у рамках якої історики прагнули відтворити картину минулого, що пізніше буде назване «історицизмом», Вико є для нас першим провідником.

«Нова наука» Вико як Історія усної традиції

Як і досліджувані Вико епохи стародавності, століття, у яких він жив, був часом переходу від старих до нових методів комунікації. Друкарство було винайдено в п'ятнадцятому сторіччі, але зв'язок між письмовою й усною комунікацією продовжував залишатися динамічним і мінливим. Тільки у 18 столітті вплив друкованої культури починає розповсюджуватися й на педагогічну практику, яка позбавлялася від методів риторики, на яких процвітала культура манускриптів. Щось подібне відбувається в наш час, коли «галактика Гуттенберга», соціальний світ, організований на основі друкованого тексту, змінюється кіберкомунікативним континуумом, гіпертекстом, і пророцтва Вико справдовуються й зараз. Вико, що практикував дисципліну, пристосовану до потреб зникаючого способу навчання, робить кілька зауважень щодо цих змін. З його погляду зростаючий вплив друкованого слова міг привести до надлишку невартих публікацій, тоді як стомлюючий працемісткий процес копіювання від руки гарантував, що тільки заслуговують уваги дослідження будуть залишені нащадкам. Він також тривожився, що легкий доступ до книг зробить непотрібною тренування пам'яті, вправа, що він вважав обов'язковим для розвитку уяви. Крім того, його власні свідчення цього переходу можуть багато чого додати до його ж розуміння історичного зв'язку між значенням ідей і способом їхнього вираження у відповідні періоди історії древнього миру.

Міркування Вико про наслідки подолання границь певного методу комунікацій не схожі на наші. Наше століття свідчить про перехід від типографської до електронної культури, і ми усе більше й більше міркуємо про його наслідки. Оскільки друкована сторінка уступає своє місце екрану комп'ютера, остільки комунікація надзвичайно прискорюється. Оскільки алфавіт витісняється звуковим сигналом, остільки показники знання реорганізуються найглибшим образом. Електронна революція утягує нас у більш складну взаємодію звуку й образу, вона змушує усвідомити релятивність знання, обумовлену тим засобом, за допомогою якого воно передається. Це усвідомлення будить потребу в такій науці, як семіотика, що виконує в наш час ті ж функції, що й мистецтво пам'яті в хірографічній культурі, пізнім представником якої був Вико. Як помітив у наш час італійський учений Умберто Еко, мнемоніка є семіотикою, тому що вона припускає, що мова є системою символічних зв'язків, що може мати не один рівень значень [10]. Це спостереження підказує підстави для оцінки роботи Вико сьогодні. Його шанувальники довгий час цінували його за збагнення законів і змісту історії [11]. Якщо він прославився своєю філософією історії, то його значимість як історика усної традиції взагалі упускалася з виду. Сучасна історіографія прискіплива у своїй увазі до письмового запису, але іноді залишається наївною, вважаючи її очевидним свідченням минулого [12]. Вико, навпаки, аналізує документ як свідчення прихованих ознак більш древньої усної традиції, які він продовжує зберігати. Таким же чином у наш час своєрідна усна традиція історичного знання супроводжує письмову культуру його формування та трансляції. Дослідження Вико фокусується на тім зрушенні в пізнанні, що виявляється в історичному русі від поетичної ментальності усної традиції до більше прозаїчної ментальності письмової культури. Він заглянув по той бік розходження між усною й письмовою культурами, щоб зрозуміти їхню

взаємодію. Таким чином, він передбачив наше сьогодення в нові області історіографії, де до аналізу писемних документів звертаються з метою виявити там звичаї й традиції дописемних суспільств. Його метод відкриває дорогу історичним дослідженням колективних ментальностей, колективної пам'яті, історичної психології й усної традиції, дослідженням, що розгорнули в 60-х роках 20 ст. історичну науку в новому напрямку.

Список використаної літератури

1. Spence J. The Memory Palace of Matteo Ricci / J. Spence. - New York: Viking Penguin, 1984. - 350 p.; ill.
2. Йейтс Ф. Искусство памяти /Ф. Йейтс. - СПб.: Университетская книга, 1997.- 420 с.
3. Борхес Х. Фунес, чудо памяти // Борхес Х. Проза разных лет / Х. Борхес. - М.: Радуга, 1984. - С. 93–97.
4. Йейтс Ф. Джордано Бруно и герметическая традиция /Ф. Йейтс - М.: НЛЮ, 2000. – 528 с.
5. Rossi P. Francis Bacon: From Magic to Science / P. Rossi. – London: University of Chicago Press, 1968. - 280 p.
6. Loraune H. Harry Loraune`s Page: a Minute Memory Book / H. Loraune. - New York: Holt, Rinehart and Winston, 1985. – 170 p.
7. Вико Дж. Основания Новой науки об общей природе наций / Дж. Вико. – М.; К.: REFL-book; ИСА, 1994. - 656 с.
8. Tagliacozzo G. General Education as Unity of Knowledge: A Theory Based on Vichian Principles / G. Tagliacozzo // Social Research. – 1976. - Vol. 43, № 30. - P. 772-774.
9. Gusdorf G. Conditions and Limits of Autobiography / G. Gusdorf // Autobiography: Essays Theoretical and Critical / Ed. By J. Olney. - Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1980. - 360 p.; ill.
10. Eco U. Mnemotechnische come semiotische // Mond Operaio. - 1989. - №12. – P. 110–114.
11. Hutton P. H. Vico`s Significance for the New Cultural History / U. Eco // New Vico Studies. - 1985. - №3.
12. Battistini A. Vico in America / A. Battistini // Lettera internazionale. - 1989. – Vol. 20, №5. – P. 47-48.

Стаття надійшла до редакції 9.09.2011

E. G. Pozdnyakova-Kirbyateva

ART OF MEMORY: FROM ORIGIN TO HISTORICISM GIAMBATTISTA VICO. SOCIOLOGICAL VIEW.

The article is devoted consideration of history of art of memory from an origin to the historical method of Giambattista Vico. Labours of F. Yeyts - Art of memory and Grounds of and New science about general nature of nations – labour of Giambattista Vico, and compared with contemporaneity.

Key words: *arts of memory, history, memory, mnemonic.*